(୭) ବାଲୁଙ୍ଗା ଦମନ :

ବିହନ ବୁଣିବାର ୨୫-୩୦ ଦିନ ପରେ ଜମିରୁ ଥରେ ଘାସ ବାଛିବା ଦରକାର ।

(୮) ଅମଳ :

ଖେସାରୀ ଫସଲ ପାଚି ଆସିଲେ ଫଳଗୁଡ଼ିକ ହଳଦିଆ ପଡ଼ିଯାଇଥାନ୍ତି । ଏହି ସମୟରେ ଗଛ ଗୁଡ଼ିକୁ କାଟି ଅମଳ କରିବା ଦରକାର । ହେକ୍ଟର ପିଛା ୧୦-୧୫ କ୍ୱିଣ୍ଟାଲ ଅମଳ ମିଳିଥାଏ ।

(୯) ସାଇତା ପ୍ରଣାଳୀ :

ଖେସାରୀ ମଞ୍ଜିକୁ ଶୁଖାଇ ଆର୍ଦ୍ରତା ଶତକଡ଼ା ୧୨ ଭାଗ ରଖି ପଲିଥିନ୍ ଅଖାରେ ସାଇତି ରଖିବା ଉଚିତ୍ ।

(୧୦) ନେଟ୍ ଆୟ :

ଖେସାରୀ କ୍ୱିଣ୍ଟାଲ୍ ୨୫୦୦ ଟଙ୍କା ଦରରେ ବିକିଲେ ଏକ ହେକ୍ଟରରୁ ୧୨ କ୍ୱିଣ୍ଟାଲ ହିସାବରେ ୩୦,୦୦୦ ଟଙ୍କା ମିଳିବ । ଚାଷବାସ ସମସ୍ତ ଖର୍ଚ୍ଚ ପ୍ରାୟ ୨୦,୦୦୦ ଟଙ୍କା ଯାଇ ହେକ୍ଟର ପ୍ରତି ୧୦୦-୧୧୦ ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ୧୦,୦୦୦ ଟଙ୍କା ଲାଭ ମିଳିବ ।

ଆବଶ୍ୟକ ସୂଚନା :

୧. ଉନ୍ନତ, ଅଧିକ ଅମଳକ୍ଷମ, ଋତୁନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ, ନିରୋଳା ଓ ରୋଗ ପୋକ ସହଣୀ ବିହନର ବ୍ୟବହାର ।
୨. ବିହନ ବିଶୋଧନ ଓ ଉପଚାର ।
୩. ଅମ୍ଳ ମାଟିରେ ଚୂନ ବ୍ୟବହାର ।
୪. ଅନୁମୋଦିତ ସାର ପ୍ରୟୋଗ ।
୫. ଦରକାର ବେଳେ ଜଳସେଚନ (ଫୁଲ ଧରିବା ସମୟରେ ଏବଂ ଫଳ ବୃଦ୍ଧି ସମୟରେ) ଏବଂ ଶତକଡ଼ା ୨ ଭାଗ ଡ଼ି.ଏ.ପି. ସାର ସିଞ୍ଚନ ।
୬. ଠିକ୍ ସମୟରେ ପୋକ ରୋଗ ଦମନ ।

-୦-୦-୦-୦-

ବୈଜ୍ଞାନିକ ପଦ୍ଧତିରେ ଖେସାରୀ ଚାଷ

ଓଡ଼ିଶା ଡ଼ାଲିଜାତୀୟ ଫସଲ ଯୋଜନା
କୃଷି ଓ କୃଷକ ସଶକ୍ତିକରଣ ବିଭାଗ, ଓଡ଼ିଶା,
ଏବଂ
ଅନ୍ତଃରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ଶୁଷ୍କାଞ୍ଚଳ କୃଷି ଗବେଷଣା ସଂସ୍ଥାନ, ନୂଆଦିଲ୍ଲୀ

International Center for Agricultural Research in the Dry Areas (ICARDA)
South Asia & China Regional Program (SACRP)
NASC Complex, Pusa Campus, DPS Marg, New Delhi-110012
Phone : +91(11)25847505; Fax : +91(11)25847503

ଖେସାରୀ

ଉପକ୍ରମ :

ରାଜ୍ୟରେ ୦.୦୬ ଲକ୍ଷ ହେକ୍ଟର ଜମିରେ ଖେସାରୀ ଧାନ କାଟିବାର କିଛି ଦିନ ପୂର୍ବରୁ ପାଇରା ଭାବେ ଚାଷ କରାଯାଏ ।

(୧) ମୃତ୍ତିକା ଓ ଜଳବାୟୁ :

ଖେସାରି ଅମ୍ଳାଧିକ ମାଟି ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ ସବୁ ପ୍ରକାର ମାଟିରେ ଚାଷ କରାଯାଇପାରିବ । ଏହି ଫସଲର ଅତ୍ୟଧିକ ମରୁଡ଼ି ସହଣୀ କ୍ଷମତା ଥିବାରୁ ମରୁଡ଼ି ଦେଖାଦେଉଥିବା ଅଞ୍ଚଳରେ ଏହା ଚାଷ କଲେ ଅନ୍ୟ ମରୁଡ଼ି ସହିଷ୍ଣୁ ଡ଼ାଲି ଜାତୀୟ ଫସଲ (ବୁଟ ଓ ମସୁର) ଅପେକ୍ଷା ଭଲ ଅମଳ ମିଳିଥାଏ ।

(୨) ବୁଣିବା ସମୟ :

ଖେସାରୀ ଅକ୍ଟୋବର-ନଭେମ୍ବର ମାସରେ ଶୀତଦିନିଆ ଫସଲ ହିସାବରେ ବୁଣାଯାଏ । ଧାନ କାଟିବାର ୧୫ ଦିନ ପୂର୍ବରୁ ଜମିରେ ପାଇରା ଫସଲ ରୂପେ ମଧ୍ୟ ବୁଣାଯାଏ ।

(୩) ଫସଲ ଖସଡ଼ା :

ସାଧାରଣତଃ ଦୁଇ ପ୍ରକାରର ଖେସାରୀ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ । ବଡ଼ ଆକୃତିର ଖେସାରୀକୁ ଲାଖ୍ ବା ତଡିଓରା ଓ ଛୋଟ ଆକୃତିର ଖେସାରୀକୁ ଲାଖୋଡ଼ି କୁହାଯାଇଥାଏ । ଛୋଟ ଦାନା ବିଶିଷ୍ଟ ବିହନ ଧାନ ଜମିରେ ଉତ୍ତରା ବା ପାଇରା ଫସଲ ହିସାବରେ ଚାଷ କରାଯାଇଥାଏ ।

(୪) ଜମି କର୍ଷଣ :

ବର୍ଷାଦିନ ପରେ ଜମିକୁ ୨ ବା ୩ଥର ଚାଷ କରି ବିହନ ବୁଣିବାକୁ ପଡ଼ିଥାଏ ।

(୫) ବିହନର ପରିମାଣ ଓ ବୁଣିବା କୌଶଳ :

ବିହନର ଆକୃତି ଓ ବୁଣିବା ସମୟ ଅନୁଯାୀ ହେକ୍ଟର ପ୍ରତି ୫୦ କି.ଗ୍ରା.

ଓଡ଼ିଶା ଡ଼ାଲିଜାତୀୟ ଫସଲ ଯୋଜନା ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ପରୀକ୍ଷାମୂଳକ ଉନ୍ନତ ଖେସାରୀ କିସମ

କିସମ	ଅବଧି(ଦିନ)	ଉଦ୍ଭବ ରାଜ୍ୟ	ଅମଳ (କୁଇଣ୍ଟାଲ)	ବିଶେଷ ଗୁଣାବଳୀ
ପ୍ରତୀକ	୧୧୦-୧୧୫	ଛତିଶଗଡ଼	୬-୯ (ପାଇରା) ଏବଂ ୧୦-୧୫ (ଏକ ଫସଲ)	ପାଉଁଶିଆ ରୋଗ ମଧ୍ୟମ ନିରୋଧକ । ସ୍ନାୟୁବିଷ (୦.୦୮%)
ରତନ	୧୧୫	ନୂଆଦିଲ୍ଲୀ	୧୦-୧୫	ବଡ଼ ଆକୃତି ମଞ୍ଜି । ଝାଉଁଳା ରୋଗ ସହନଶୀଳ । ସ୍ନାୟୁବିଷ (୦.୦୬%) ।

ବିହନ ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇଥାଏ । ଏହା ଧାଡ଼ିକୁ ଧାଡ଼ି ୩୦ ସେ.ମି. ଓ ଗଛକୁ ଗଛ ୧୦ ସେ.ମି. ବ୍ୟବଧାନରେ ବୁଣାଯାଏ । ବିହନକୁ ୧୦ ସେ.ମି. ଗଭୀରରେ ପୋତିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

(୬) ସାର ପ୍ରୟୋଗ :

ହେକ୍ଟର ପ୍ରତି ୨୦ କି.ଗ୍ରା. ଯବକ୍ଷାରଜାନ, ୪୦ କି.ଗ୍ରା ଫସଫରସ୍ ଓ ୨୦ କି.ଗ୍ରା. ଗନ୍ଧକ ପ୍ରୟୋଗ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ସବୁତକ ଯବକ୍ଷାରଜାନ, ଫସଫରସ୍ ଓ ଗନ୍ଧକ ଶେଷ ଓଡ଼ ଚାଷ ସମୟରେ ମାଟିରେ ମିଶାଇ ଦେଇ ବିହନ ବୁଣିବା ବିଧେୟ ।